



Debreceni Ítéltábla

Bf.II.347/2025/9.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2025. október 1. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

végzést:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt Terhelt1 vádlott ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2025. március 19. napján kihirdetett 17.B.157/2024/15. számú ítéletet helybenhagyja azzal, hogy annak bevezető részében utal az elsőfokú határozat kihirdetéseként 2025. március 19. napjára.

A másodfokú határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

[1] Az első fokon eljáró Debreceni Törvényszék a fenti számú ítéletével Terhelt1 vádlottat emberölés bűntettének kísérlete [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 160. § (1) bekezdés] miatt 6 év 2 hónap szabadságvesztésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg. Kimondta, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, valamint kötelezte a vádlottat a bűnügyi költség megfizetésére.

[2] Az ítélet ellen annak kihirdetését követően Terhelt1 vádlott és védője a bűncselekmény enyhébb jogi minősítése, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében fellebbeztek.

[3] Az ügyészség az ítéletet tudomásul vette.

[4] Terhelt1 vádlott védője fellebbezésének írásbeli indoklásában kifejtette, hogy a vádlott cselekményével nem az emberölés bűntett kísérletét, hanem a Btk. 164. § (3) bekezdés szerint minősülő és büntetendő súlyos testi sértés bűntettét követte el. Az elsőfokú bíróság igen széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le, a lehetséges tanúkat meghallgatta, azonban ennek során nem merült fel olyan tény vagy adat, ami minden kétséget kizáróan alátámasztaná azt, hogy cselekménye során a vádlott a sértett halálát kívánta volna. A kiszabott büntetés enyhítése körében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem kellő súllyal vette figyelembe az enyhítő körülményeket. A vádlott a büntetőeljárás során mindvégig együttműködő magatartást tanúsított, a sértettől bocsánatot kért, cselekményét megbánta és a vádlottnak fel nem róható nagyfokú időmúlás is nyomatékos enyhítő körülmény. Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a Debreceni Ítéltábla a törvényszék ítéletét változtassa meg akképpen, hogy a vádlott bűnösségét súlyos testi sértés bűntettében mondja ki és ehhez mérten a kiszabott szabadságvesztés büntetését enyhítse.

[5] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.177/2025/2. számú átiratában a vádlott és védő fellebbezését nem tartotta alaposnak és rámutatott, hogy az ügyben teljeskörű felülbírálatnak van helye. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást megfelelő körben szabályosan folytatta le, a lényeges bizonyítékokat megvizsgálta, okszerűen és a logika

szabályainak megfelelően értékelte és a mérlegelése során hibát nem vétett. Helytállóan vont következtetést arra, hogy a vádlottnak a nyomozás során tett beismerő vallomása hitelt érdemlő, hiszen azt a szavahihetőnek ítélt tanúl sértett, valamint további tanúk vallomása, valamint a beszerzett szakértői vélemények és írásbeli bizonyítékok is alátámasztották. A fellebbezéssel egyébként nem támadott megalapozott tényállásból okszerű a vádlott bűnösségére vont következtetés és a cselekmény emberölés büntett kísérleteként való jogi minősítése is megfelel a Büntető Törvénykönyv rendelkezéseinek. Az élet- és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. számú Büntető Jogegységi Határozatban foglalt iránymutatásokat szem előtt tartva és a követett ítélkezési gyakorlatra eseti döntésekkel utalva az alanyi- és a tárgyi tényezők együttes értékelése alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy a vádlott szándéka elkövetéskor, ha nem is egyenesen, de eshetőlegesen a sértett életének kioltására is kiterjedt. Az ittasságánál fogva védekezésre korlátozottan képes, neki háttal álló, éppen lehajoló sértettet váratlanul érte a különösen veszélyes eszközzel, nagy erővel fejre leadott ütés, amely az általános élettapasztalat szerint alkalmas a halálos eredmény bekövetkezésére. A vádlottnak ezt fel kellett ismernie, s ebbe belenyugodva cselekedett. A keletkezettnél súlyosabb sérülés kialakulásának a reális esélye fennállt, elmaradása a véletlennek köszönhető. A vádlott a bántalmazást követően nem próbált meg a sértettnek segítséget nyújtani, közömbösséget mutatott iránta. Az eshetőleges ölési szándékára lehet következtetni a cselekményt követően telefonon tett: „Most ütöttem szét a fejét a kisfejszével, befeküdt az asztal alá, az már nem megy haza!, Nem megy haza, mert kiütöttem!”. Terheltl vádlott tekintetében büntethetőségi akadály nem áll fenn és annak is hibátlan jogi indokát adta az elsőfokú bíróság, hogy a vádlott javára a cselekmény kísérleti szakban maradására tekintettel az önkéntes elállás, illetve az önkéntes eredmény-elhárítás miért nem állapítható meg. A büntetés kiszabása körében az enyhítő és súlyosító körülményeket, illetve a büntetési tételkeretet és a középértéket helyesen határozta meg. Az időmúlás nem jelentős, cselekményét a vádlott ittas állapotban, motiválatlanul, barátja sérelmére valósította meg, ezért az elsőfokú bíróság által alkalmazott szankció megfelelő, annak enyhítése nem indokolt. Az ítéletnek a szabadságvesztés végrehajtási fokozatával, a közügyek gyakorlásától eltiltás mellékbüntetés alkalmazásával, a feltételes szabadságból való kizárással, a lefoglalt dolgok lefoglalásának megszüntetésével és a bűnügyi költséggel kapcsolatos rendelkezései a törvénynek megfelelnek, ezért indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét tanácsulésen eljárva hagyja helyben.

[6] A másodfokú bíróság a perorvoslatokat a Be. 598. § (2) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el, mivel a tanácsulésen történő elbírálás törvényi előfeltételei fennálltak, nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését sem az ügyészség, sem a vádlott vagy védője nem indítványozta.

[7] A bejelentett perorvoslatok alaptalannak mutatkoztak.

[8] Az ítéltábla a vádlott és a védője által előterjesztett jogorvoslatok elsődleges – azaz a cselekmény minősítését vitató – okára és irányára figyelemmel a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen bírálta felül, azaz a revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, a tényállás megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a cselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, az indokolás helyességére és az egyéb rendelkezésekre is, függetlenül attól, hogy ki és milyen okból fellebbezett. Jelen ügyben a perorvoslatok az emberölés büntette kísérletében való bűnösség megállapítását támadták, ezért korlátozott revízióra nem kerülhetett sor. Ezentúl a másodfokú bíróság hivatalból döntött a Be. 590. § (7) bekezdésének előírása szerint az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben.

[9] A másodfokú bíróság elsőként azt ellenőrizte, hogy az elsőfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat. Ebben a körben a Be. 608-609. §-ában foglaltak nyomán

az volt megállapítható, hogy a törvényszék nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a)-h) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a)-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezve. Ilyen eljárási szabálysértésre a fellebbezők sem hivatkoztak.

[10] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy az elsőfokú ítélet tényállása megalapozott-e (Be. 592. §). Ennek vizsgálata során megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, az ügy érdemi megítéléséhez, a vád tárgyává tett cselekmény elbírálásához szükséges bizonyítékokat beszerezte, a tárgyaláson megvizsgálta, majd ennek eredményeként megalapozott tényállást [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] állapított meg, ami a másodfokú eljárásban irányadó a Be. 591. § (1) bekezdése szerint.

[11] Az elsőfokú bíróság a külső, objektív tényeket, azaz a múltban lezajlott és vád tárgyává tett történéseket alapvetően helyesen állapította meg. A tényállás tekintetében azonban némi ítéletszerkesztési hiba megállapítható, ugyanis az elkövetett cselekmény leírásának egy része az ítélet jogi indokolásában szerepel az ítélet [110], [119] és [144] bekezdéseiben. Ekként a tényállás részének kell tekinteni egyfelől azt, hogy a vádlott a neki háttal álló, éppen lehajoló, ittas állapotban lévő sértettet ütötte meg (elsőfokú ítélet [110] bekezdés), továbbá azt, hogy a vádlott a sértett édesapja telefonon történő hívásakor kijelentette, hogy „Most ütöttem szét a fejét a kisfejszével, befeküdt az asztal alá, az már nem megy haza!” (elsőfokú ítélet [119] bekezdés), illetve azt is, hogy a sértett halála a véletlennek köszönhetően nem következett be (elsőfokú ítélet [144] bekezdés).

[12] A vádlott személyi körülményeire vonatkozó részének kell tekinteni az elsőfokú ítélet [122] bekezdésében rögzített azon megállapítást, amely szerint a vádlott feltárt elme- és pszichés állapota, továbbá szellemi képességei sem voltak befolyással a beszámítási képességére.

[13] Mindezen túlmenően bár a vádlottnak a cselekményhez való viszonyulását tükröző belső, szubjektív tények valóban fontosak, elsősorban a cselekmény jogi értékelésekor, illetve egyes részekben mint ún. történeti tudati tények a tényállásba is tartozhatnak akár, de nem a szándék jellemzője és formájának leírása. Ezért az elsőfokú ítélet [20] bekezdése nem a tényállás, hanem a jogi indokolás részét képezi.

[14] Ezzel együtt a tényállás minden tekintetben megalapozott, abban hiányosság, felderítetlenség, ügyiratellenesség, avagy helytelen következtetés nem volt.

[15] Az elsőfokon eljáró törvényszék az ügy eldöntése szempontjából a lényeges személyi és tárgyi jellegű bizonyítékokat megvizsgálta és azokat egyenként és összességében is hibátlanul, a logika törvényei, az észszerű gondolkodás szabályai szerint értékelte. Az ügyben a szakértői vélemények mellett főként a személyi bizonyítás anyag volt meghatározó. A felülbírált ügyben a törvényszék a bizonyítékként figyelembe vehető vallomásokat nagy gondossággal, több oldalról, részletekbe menően elemezte és nem vétett hibát a mérlegelés során, indokolása alapos, a bíróság valódi értékelő tevékenységéről adott számot. Kellő mélységig foglalkozott a vádlott az eljárás különböző szakaszaiban tett, részben ellentmondásosnak ítélt vallomásaival, azokat egybevetette a további bizonyítékokkal, így a tanúk, köztük a sértett vallomásaival, az orvosi dokumentumokkal, a szakértői véleményekkel és ítéletében követhető módon és kifogástalan alapossággal adott számot arról, hogy mely bizonyítékokat milyen okból fogadott el. Indokolási kötelezettségét e körben [Be. 561. § (3) bekezdés d) pont] maradéktalanul teljesítette.

[16] Büntethetőségi akadály nem állt fenn, a törvényszéknek a megalapozott tényállásból a vádlott bűnösségére vont következtetése helyes. A cselekmény anyagi jogi minősítése is megfelel a törvénynek, a vádlott a tényállásban írt cselekményével a Btk. 160. §

(1) bekezdése szerinti emberölés bűntettének kísérletét valósította meg. Az eltérő minősítést célzó fellebbezés nem alapos.

[17] A védelmi fellebbezésben megjelenített azon érvelés, amely szerint a vádlott cselekménye a bekövetkezett eredményhez igazodóan a Btk. 164. § (1) és (3) bekezdései szerinti (súlyos) testi sértés bűntettének felel meg, nem foghatott helyt, hiszen a testi sértést nem az objektíve bekövetkezett eredmény (testi sértés – életveszély/halál) minősége, hanem az elkövetőnek az eredményt átfogó szándéka alapján kell megítélni.

[18] A tényállásszerűség az úgynevezett tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az úgynevezett alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terhére róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágbeli magatartása (viselkedése), ami a büntető törvényi tényállás szerint elkövetői magatartás (mint szükséges ismerv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, ami az alany tudati/gondolati világával függ össze (és mint ilyen szükséges ismerv az alanyi oldalon), a bűncselekmény hiánya pedig ezek hiányát jelenti (Kúria Bfv.III.407/2021/8.). Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) a külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása. Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli külvilágtól elzárt, ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely külvilágban megjelenő, illetve fizikailag mérhető tényből következtetéssel ragadható meg és mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére és a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés (Kúria Bfv.262/2023/14.).

[19] Mint ahogyan arra a törvényszék a határozata [102]-[103] bekezdéseiben helyesen utalt, az emberölés nyitott törvényi tényállás, megállapításához az alanyi oldal hiánytalan megvalósulása, az elkövetői magatartás és az eredmény közötti okozati összefüggés fennállása szükséges. Befejezett a bűncselekmény a sértett halálának bekövetkezésével, ugyanakkor kísérlet valósul meg, ha a szándékos ölési magatartást az elkövető megkezdte, de nem fejezte be, illetve a sértett halála egyéb okból elmaradt (elsőfokú ítélet [139] bekezdés).

[20] Az emberölés kísérletének tehát három fogalmi eleme: az elkövetési magatartás szándékos volta, a véghezvitel megkezdése és az eredmény bekövetkezésének hiánya. Az emberölés kísérletének megvalósulása szempontjából az ölési szándék egyenes vagy eshetőleges jellege közömbös. A szándékos elkövetés mindkét formájánál ugyanis a tudati elem – a magatartás következményeinek előre látása – azonos, amely megjelenhet akár a következmény beállása elkerülhetetlenségének vagy akár valószínűségének, illetőleg a lehetőségének a felismerésében is. Amennyiben az ölésre irányuló szándék fennáll, a kísérlet megállapításának objektív kritériumok alapján kell történnie. Ha ugyanis az ölési szándékkal véghezvitt magatartás az emberi életet oly módon veszélyezteti, amelynek eredményeként a halálos eredmény reálisan bekövetkezhet, az emberölés bűntettének kísérlete megállapításának van helye (Kúria Bfv.II.446/2022/8.).

[21] A tudati – és más tények – megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogyha az irányadó tényállás valamely külvilágban megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek és ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van (Kúria Bfv.III.407/2021/8.).

[22] Az elkövető aktuális tudattartalmára az élet- és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. Büntetőjogi jogegységi határozatban (annak I.2. pontjában írt) iránymutatás szerint valóban az ügyben feltárt alanyi és tárgyi tényezők alapján lehet következtetést vonni, mint ahogyan arra az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának [100] bekezdésében helyesen utalt.

[23] A tényállásból megállapítható, hogy a vádlott a cselekmény elkövetésekor alkoholtól befolyásolt állapotban volt, az ebből eredő esetleges tudatzavart állapota önhibájából adódott, javára tehát a Btk. 17. §-ban írt, büntethetőséget kizáró vagy a büntetés korlátlan enyhítésére okot adó rendelkezések nem alkalmazhatók (Btk. 18. §), a cselekmény jogi értékelése ezért a III. számú Büntető Elvi Döntésben kifejtett szempontok figyelembevételével történhet. Az önhibából eredő italfogyasztás hatására kialakuló és az önhiba folytán a büntetőjogi felelősség alól nem mentesítő szokványos ittas állapot folytán azonban a vádlottnál az alanyi oldal nem volt teljes, ezért a III. Büntető Elvi Döntés mai napig érvényes iránymutatása szerint az alanyi oldali elemeket a tárgyi körülmények tükrében lehet és kell megítélni (Kúria Bfv.I.1233/2022/6.). Az elkövetőnek a tettehez való érzelmi viszonyulása így elsősorban a külvilágban megjelenő objektív tények által tisztázható megalapozottan.

[24] Az elvi döntésben írt szempontok szerint önhibából eredő ittas állapotban valamely bűncselekmény tényállását megvalósító személyt olyannak kell tekinteni, mintha beszámítási képessége teljes lenne. Ennek az érdekében a bűncselekmény külső megjelenése alapján azt kell vizsgálni, hogy az alanyi oldal teljessége esetén a cselekmény szándékos vagy gondatlan magatartásként lenne értékelhető. Ezek a szempontok azonban nem csak a gondatlanság és a szándékosság elhatárolása körében, hanem a szándékosság megállapítása esetén – értelemszerűen – annak a kétfajta alakzata (az eshetőleges és egyenes szándék) közötti elhatárolás tekintetében is jelentősek. A tudatzavart állapotban lévő, önhibájából ittas elkövető cselekményének a külső képe, az ahhoz kapcsolódó tárgyi körülmények alapján kell állást foglalni abban a kérdésben, hogy az elkövető szándékossága – az alanyi oldal teljessége esetén – annak az eshetőleges vagy egyenes formájában áll fenn (BH1997.565.).

[25] Annak megítélésénél, hogy a vádlott cselekménye emberölés büntette kísérletének vagy testi sértés büntettének, illetve életveszélyt okozó testi sértés büntette kísérletének minősül, a törvényszék döntése a bírói gyakorlatnak és a Kúria 3/2013. Büntető Jogegységi Határozata szempontrendszerének a fenti indokolásbeli kiegészítés mellett megfelelt. A tárgyi tényezők körében jelentőséggel bíró tényezőket, körülményeket a törvényszék határozata indokolásának [107]-[119] bekezdéseiben helyesen és kimerítő alaposággal jelenítette meg.

[26] Jelen esetben az elkövetés és annak körülményei - figyelemmel a sértettnek a vádlotthoz viszonyított testhelyzetére is - a terhelt tudattartalma tekintetében azt mutatják, azaz pusztán a tárgyi körülményekből is le lehet vonni azt a következtetést, hogy a terhelt tudatának át kellett fognia azt, miszerint magatartása halálos eredményt hordozhat és ennek a vádlott számára is nyilvánvalónak kellett lennie. A tárgyi oldali tényezők - összességében értékelve - arra utalnak, hogy a terhelt aktuális tudatában – természetesen józan elkövetőt feltételezve – felmerült a sértett halála bekövetkezésének a lehetősége, és ezen eredmény-lehetőséghez érzelmileg közömbösen viszonyulva hajtotta végre cselekményét. A vádlott az elkövetés eszközeként használt több mint egy kilós, 34 cm-es hosszúságú fanyéllal ellátott, 35 mm x 74 mm foki részű ács szekercével sújtott nagy erővel a neki háttal álló, éppen lehajoló sértett feje tetejére, aminek eredményeként a sértett a fejtetőtájék vágott sérülését, a homlokcsont balra eső részének ferde futású törését szenvedte el és a külső koponyalemezből is kitört egy 4 mm-es fragmentum. Mindezek alapján – a sértett édesapjának telefonon közölt

vádlott kijelentésre is figyelemmel – az ölésre irányuló eshetőleges szándék megnyugtatóan megállapítható.

[27] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülményeket maradéktalanul feltárta. Az ítéltábla álláspontja szerint a feltárt bűnösségi körülmények körében az elsőfokú bíróság kellő súlyt tulajdonított a vádlott megbánó magatartásának, a sértetti megbocsátásnak, egyben kellő nyomatékkal értékelte azt, hogy a vádlott a cselekményét ittas állapotban, a vele baráti viszonyban álló sértett sérelmére, az otthonában, mindenféle előzmény nélkül valósította meg.

[28] Az elsőfokú bíróság által alkalmazott joghátrány alkalmas a büntetési célok elérésére – szem előtt tartva az általános megelőzés kívánalmát is – megfelel a büntetéskiszabási elveknek, tettearányos és kifejezi az egyéniesítés követelményeit is. A büntetési tétel középértékét el nem érő, a törvényi minimumot kevéssel meghaladó tartamú 6 év 2 hónap szabadságvesztés és a 7 évi közügyektől eltiltás mellékbüntetés túl szigorú joghátránynak nem tekinthető, annak lényeges enyhítésére indok nem merült fel. A fellebbviteli főügyészség átiratában írtakkal egyetértve az elsőfokú ítélet indokolásának [164] bekezdés utolsó előtti sora – vélhetőleg elírás folytán – javításra szorult, helyesen 6 év 2 hónap szabadságvesztés kiszabását tartotta a bíróság szükségesnek.

[29] Törvényesen rendelkezett az elsőfokú bíróság az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező járulékos kérdésekről, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról, a feltételes szabadságra bocsátás kizártságáról, a bűnjelek jogi sorsáról és a bűnügyi költségről is.

[30] Az ítéltábla a kifejtettekre tekintettel a fellebbezések alaptalansága miatt az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával – az indoklás fentiek szerinti pontosítása mellett – helybenhagyta azzal, hogy az ítélet bevezető részében a Be. 451. § (1) bekezdés d) pontja szerint a határozathozatal idejét is fel kell tüntetni, ezért azt a másodfokú bíróság pótolta.

[31] A másodfokú határozattal szemben fellebbezésnek a Be. 615. § (1), (2) bekezdésében és a Be. 458. § (2) bekezdése a) pontjában írt rendelkezések értelmében nincs helye.

Debrecen, 2025. október 1.

Dr. Répássy Árpádné Dr. Német Laura sk.
a tanács elnöke

Dr. Toma Attila sk.
előadó bíró

Dr. Sörös László sk.
bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 17.B.157/2024/15. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.II.347/2025/9. számú másodfokú határozat által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2025. október 1.

Dr. Répássy Árpádné Dr. Német Laura sk.
a tanács elnöke